

Megjelen:

Hetenként vasárnap.

Előfizetési ára:

Helyben házhoz hordva
és vidékre postán küldve

Egész évre . . . 4 frt.

Félévre . . . 2 „

Negyedévre . . . 1 „

Egyes szám ára 8 kr.

Hirdetések egyezség
szerint közöltnék.

SZOBOSZLÓ ÉS VIDÉKE

GAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztő iroja:

iskola-utca 65. sz. hol
e lap szellemi részét
illető ügyekben értekez-
hetni lehet.Kéziratok nem adatnak
vissza.

Kiadóhivatal:

Plón Gyula könyvnyom-
dája, hol az előfizetések
és hirdetések félévetnekNyiltéri közlemények
soronként 15 kr-ért szá-
mittatnak.

A „Polgári és Gazdakör.”

A »Polgári és Gazdakör« megalakulása czéljából összehívott értekezleten városunk polgársága oly tekintélyes számmal jelent meg, a mely teljes biztosítékot nyújt nekünk arra nézve, hogy az eszme testet fog ölteni.

Valóban bámulatos dolog is volna az, ha gazdaközönségünk nem birna érzékkel arra, hogy saját érdekeit az egyesülés, az erők tömörítése által előmozdítani ne törekednek.

Nem akarok e tekintetben ismétlésekbe bocsátkozni, de mégis kötelességünknek tartjuk az értekezlet lefolyásáról olvasóinkat röviden értesíteni.

Az értekezlet összehívója Szücs Bálint, első sorban is üdvözölte az értekezleten megjelent polgárokat, s azoknak oly szép számban történt megjelenésükért köszönetet mondott. Ezután az értekezlet vezetésére elnökül G. Tóth Mihályt, jegyzőül pedig Sággy Ferenczet kérte fel.

Ennek utána Szücs Bálint terjesztette elő, hogy a polgárságot azért hívta össze, hogy városunkban egy polgári és gazdakör létesíttessék.

A polgári és gazdakör alakításának szükségét 3 indokból fejtegette, u. m. a köz- illetve városi érdek, a gazdálkodók gazdasági privát érdekei, és társadalmi tekintetből.

Elnök ezután felhívta az értekezlet tagjait, hogy szöjjanak hozzá a dologhoz. Felszóllaltak Tury Albert polgármester,

Szivos Géza főjegyző, Padrah Sándor kir. közjegyző, Gáti János tanácsnok, Kiss János és még többen.

Az értekezlet eredménye az lett, hogy elvben elfogadta hogy városunkban egy polgári és gazdakör alakíttassék.

Az alapszabály elkészítésére G. Tóth Mihály elnököt és Szücs Bálintot küldte ki, hogy maguk mellé hívjanak be minden tízdeből két polgárt.

Az alapszabály tervezetét az alábbiakban mutatjuk be, természetesen ez még az alapszabálykészítő bizottság és alakuló közgyűlés helybenhagyását igényli:

Alapszabály tervezet.

I. A társulat czime és czélja.

1. §. Czim »Polgári és Gazdakör.«

2. §. Célja. a) Mint olvasó körnek, Illedelmes társalgás és közhasznú olvasmányok használata által a tagok közt az általános műveltség terjesztése a helyi érdekű közügyeknek s időnként előforduló közhasznú eszméknek higgadt megvitatás folytán helyes irányu megvalósítására törekvés. b) Mint gazdakörnek különösen czélja gazdasági szaklapok, folyóiratok olvasása, gazdasági könyvtár létesítése s szakszerű felolvasások rendezése által a földművelés, állattenyésztés s a gazdaság minden ágának fejlesztése és terjesztése;

A köz erkölcsre s gazdasági viszonyainkra is bénítólag ható mértéktelen s rendetlen pálinka élvezéstől, a munkásosztályt társulási uton visza-

tartani s ez osztálynál rendesebb életmód meghonosításával magát e néposztályt takarékosabb életmódra, a folytonos munkára szoktatni s munkával lehetőleg folytonosan ellátni — a kör anyagi helyzetéhez képest egy vagy több kifogástalan erkölcsű s józan életű, szorgalmas községbeli munkást évenként jutalomban részesíteni.

II. Az egyesületbe való belépés.

A tagok jogai és kötelességei.

3. §. Egyleti tag lehet minden kifogástalan h.-szoboszlói polgár ki magára kötelezettséget vállalni törvényszerint jogosítva van. A tagok évdijasok, s az évi tagsági díj nagyságát mindig a következő évet megelőző s a jövő évi költségvetéssel foglalkozó közgyűlés határozza meg.

4. §. A tagok felvétele felett egy a kör helyiségében kitett könyvbe a belépni kívánó tag nevének sajátkezű leírása folytán a választmány minden vita kizárásával titkos szavazattal határoz mely határozatot elnök a könyv következő rovatába bejegyzi.

5. §. Az egyszer felvett tag a körnek mindaddig tagja marad, s a kör iránt mindaddig kötelességében áll míg a kilépési szándékát az elnökkel az év december hó 1-ső napjáig írásban nem közli, később beadott ily nyilatkozatok figyelembe nem vétetnek.

6. §. A tagsággal járó kötelezettségek, azon év első (1) napjától kezdődnek melyben a belépés történik.

7. §. A tagok elhalála vagy kilépése a kötelezettséget megszüntetés úgy azonban hogy az

TÁRCZA.

A legsötétebb Szoboszlóból.

(Utazás helyben.)

— Irja: Abel Lynó. —

(Folytatás.)

A börtönben.

No, hát nézzük meg a börtönt.

Mialatt a városháza udvarának tulsó oldalán levő börtönhöz mentünk, sikerült megösmernednem a városi főorvos ural is. Kérdésemre, miként került a benszülöttek közé, elmondta, hogy mint az orsz. tébolyda segéd orvos a csak rövid időre jött emez ismeretlen tájakra, hol a benszülöttek annyira megkedvelték, — miszerint városi főorvosnak választották. Elmondta, hogy Hajdu-Szoboszló közegészségügyi állapotáról évenkénti jelentését husz árkuson szokta megtenni, mely azonban a nemes képviselőtestület által egyszerűen: »Tudomásul vétetik és irattárba tétetni határozatlik.«

Tehát kétféle Szoboszló van s ezt fel is jegyeztem utinaplómba: egyik, a világosabb, a papírosokon liberálisabbnál — liberálisabb tanácsi végzemények és döntvények alakjában végrehajtásuk általi feltámadásra várva, másik, a legsötétebb pedig . . .

No, de lássunk ebből a másik Szoboszlóból még egy pár részletet, nézzük meg a börtönt.

Mielőtt azonban a börtönbe vezethetném a nyájas olvasót, — persze az olvasó mindig »nyájas« — meg kell kerülnünk azt a trágyahalmot, mely a városháza udvarának kellő közepén utunkat állva a börtön épület előtt ékeskedik. Ezen kerülő utunk alatt nyilvánított azon nézetemre, hogy én a s z a b a d hajduknál szabadságvesztési intézmények létezéséről nem is álmodtam s így annál kellemesebben lep meg, hogy ime ilyet is élvezhetek, a főorvos ur szellemesen megjegyezte, hogy épen itt s azért van szükség a börtönre, mert az végre is nem egyéb, mint a tulhajtott szabadság antipirinje: »Lármázik?! — Lökd be!«

Végre megérkeztünk a földszintes, épülethez, mely régebben egészen istálló volt, most azonban fele részében a bebörtönzöttek állanak, másik fele részben ugyanazon fedél alatt pedig a város lovai laknak.

— Ez a tőszomszédság itt nem ártalmas? — kérdém a főorvos urtól.

— Óh, ne tessék hinni, — felelte ő — a lovaknak nem árt, aztán meg a bebörtönzöttek jobbjára lovas hajduk s megszokták, sőt nem nélkülözhetik a — lószagot.

— És a börtönfelügyelő?

— Bizony a mostaninak az elődje gyenge ember volt, nem bírta ki, sorvadásba esett — elkeltett bocsátani, hanem fogadtunk is most helyette, olyat a ki prüsszentés nélkül kibírja legalább 4—5 esztendeig — — tessék nézni ezt a Herkulest!

Ott állott mellettünk a valóban herkulesi természetű rendőrtizeles. Szánakozó tekintettel néztem rá mialatt magamban gondoltam, mivé lesz itt e helyen ez a hatalmas természet 4—5 esztendő múlva. Gondolatomat valószínűleg kiolvasta szememből, mert hirtelen elkeseredéssel megszöallalt:

Bizony tekintetes uram bűdös van itt!

Azután kinyitattuk vele a két zárkák egyikét Elsántan, mielőtt a főorvos ur a belépéstől visszatarthatott volna beléptem, hirtelen csak azt láttam, hogy a bűzös nyers levegőjű szobában egy ócska összetört pléhkályhán kívül semmit sem látok — egyet fordult velem a világ s a gyilkos levegő hatása alatt eszméletemet veszítve a főorvos karjaiba szédültem.

A »szegény házban.«

Nem tudom meddig lehettem a börtön levegőjétől eszméletlen állapotban, de az alatt sokat szenvedtem. Lázás álomom tűzsziporkás forgatagában caroussel módjára vonultak át előttem ama legsötétebb börtön lakói: a 8—12 napi elzárásra érdemesített bánatos szolgálók és daczos dajkák, hetyke kocsisok és rozsz utra tévedt toloncz leányok: akasztófára megérett vén betyárok társaságában a város lovain ülve hihetetlen magasságban ugrattak át előttem óriási trágyadombokat, mialatt a városi képviselőtestület a látványnak frenetikusán eljenzett és tapsolt.

Végre feleszméltem. Egy hizásnak indult asszony állott ágyam mellett, ettől tudtam meg,

év végéig esedékes tagsági díj a jogutódok vagy a belépett tag által befizetendő.

8. §. Polgári becsületeket vesztett, a társulati békét veszélyeztető, szóval az erkölcsiség, műveltség, és illemjelölte korlátokat átlépő tag az egyesületből a választmány által titkos szavazattal kizárható. Ily határozat hozatalához azonban 11 tag egyező szavazata szükséges. Ily határozat ellen a jogaiiban szerzett fél 8 nap alatt a közgyűléshez apellálhat s a közgyűlés e tárgyban szótöbbséggel határoz.

III. Az egyesület igazgatása és működése.

9. §. Az egylet ügyeit intézi:

- a) a közgyűlés,
- b) a választmány,
- c) a tiszttakar.

A közgyűlés.

10. §. A közgyűlést a kör tagjainak egyeteme képezi, melyre minden tag meghívandó. Minden tag egy szavazattal bír.

11. §. A közgyűlés alakítja meg a választmányt, megválasztja az egyesület minden tisztviselőjét, a költségvetést megállapítja; az évi tagsági díj mennyiségét meghatározza; az évi számadást saját kebeléből kiküldött 3 tagból álló bizottság által megvizsgálja. A kör által járartandó lapokat és folyóiratokat megjelöli. Az egyesülés minden anyagi ügyeiről érdemileg intézkedik.

A választmány a tiszttakar elé irányt szab a gazdasági viszonyok által követelt cselekvésre nézve.

12. §. Az első közgyűlés legkevesebb 15 tag jelenlétében tartható meg, mely szám ha össze nem jönne, a másodszor összehívott közgyűlés, tekintet nélkül a jelenlevők számára határozat képes, s minden közgyűlés szótöbbséggel határoz, kivéve az alapszabályok módosítása felett tanácskozó közgyűlést, melyhez legkevesebb a tagok $\frac{1}{4}$ -ének jelenléte szükséges.

13. §. Közgyűlés évenként legalább egyszer december hóban tartatik; rendkívüli közgyűlés azonban ha 10 tag, vagy választmány, vagy maga az elnök szükségét látja, mindenkor egybe hívandó az elnök által.

B. A Választmány.

14. §. A választmány a kör tagjainak sorából közfelkiáltás vagy 5 tag kívánatára titkos

szavazás útján az évi rendes közgyűlésben évről évre választatik, a tiszttakaron kívül 14 rendes és 3 póttagból áll.

15. §. A közgyűlés elé javaslatot terjeszt s társulat minden ügyeit, melyben az intézkedést a közgyűlés magának fent nem tartotta, a választmány intézi. A választmány felelősség terhe alatt ellenőrzi a társulat vagyonának kezelését, e végből tetszése szerinti időben vizsgálja meg a társulati pénztár állását. A társulati bevételek fokozása végett a kör céljainak megfelelő felolvasásokat s a társulathoz illő tisztességes mulatságokat rendez.

16. §. A választmány elnöke a kör elnöke, vagy akadályoztatása esetén az elnökök egyike, jegyzője pedig a kör jegyzője. Választmányi ülés megtartásához az elnökkel együtt legalább 5 tag jelenléte szükséges, kivéve a 8-ik esetet, a hol 11 egyenlő szavazat szükséges.

C. Tiszttakar.

17. §. A tiszttakar áll: egy elnök, két al-elnök, egy jegyző, ki egyszersmint titkár, egy pénztárnok (gazda), egy könyvtárnokból s egy ellenőrből. A tiszttakar minden tagja a választmányi üléseken részt venni jogosítva van. S ott szavazattal bír.

18. §. Az elnök az egyesületet úgy a hatóságok előtt mint magáno sokkal szemben képviseli, a köz és választmányi üléseket összehívja; azokon elnököl; a társulat működési körébe vágó ügyeket az illető közeghez utasítja; 20 főtig utalványozási joga van s általában az egylet határozatai értelmében ő intézkedik. Akadályoztatása esetén mindenkor és minden dologban az al-elnökök egyike helyettesíti.

19. §. A jegyző (titkár) a közgyűléseken s a választmányi üléseken a jegyzőkönyveket vezeti, s az egyesület írásbeli dolgait végzi.

20. §. A könyvtárnok a könyvtárt s a szakszerű folyóiratokat kezeli, arról pontos jegyzéket vezet, a könyveket a kör tagjainak olvasás végett kiosztja s beszedi; e célból pontos nyilvántartást vezet, a könyvek épségben tartására felügyel a könyv rongálásáról az elnöknek jelentést tesz, s évenként jelentést tesz a könyvtár állásáról.

21. §. A pénztárnok (gazda) a tagdíjjakat beszedi, költségvetésben megállapított, úgy a

közgyűlés vagy választmány által meghatározott kiadásokat fedezi, a hátralékosok névsorát a választmánynak bemutatja, év végére számadást összeállítja s bizottságilag megvizsgálhatja.

IV. Az egylet vagyona.

22. §. Az egylet vagyona a tagok közt feloszthatatlan.

23. §. Bármely oknál fogva az egylet megszűnik, az egylet vagyonának hova — de okvetlen helybeli közcélra — fordításáról a közgyűlés szótöbbséggel határoz. — Az e célból legalább 30 nappal előzőleg összehívandó közgyűlésre minden egyes tag külön meghívandó.

Az ipariskola köréből.

A miniszterium 25 kereskedő és iparos tanulónak a rajz órák látogatását elengedte, illetve azokat a rajztanulás alól felmentette, elrendelte azonban egyidejűleg, hogy ezen tanulók a rajzolás helyett a rajzórák ideje alatt az általános ismeretekre oktattassanak. Különösen kereskedő körökben a rendelet, nagy feltűnést keltett, mert mint a kereskedők hiszik, e szerint a miniszteri rendelettel semmit sem nyertek. Látszólag csakugyan úgy áll a dolog: Mert rajzórára nem kell ugyan járni a kereskedő és némely iparos tanoncoknak, de azért csak kell ezen idő alatt is iskolába járniok, csak kell ezen idő alatt is iskolába járniok, csak hogy rajz helyett az általános ismeretekre taníttassanak.

A miniszteri rendelet ez intézkedése ellen már hallottunk olyan aggályokat kifejezni, hogy ha a rajzórák látogatása alul felmentett tanulók ez időt az általános ismeretek tanulására fordítják, akkor megelőzik ezekben azon osztálytársaikat, a kik a rajzórákat látogatják.

Miután a tantervben — azt hisszük — hogy elő van írva a tananyag, a melyet az ipariskola mindegyik osztályában a tanítási időszak alatt fel kell dolgozni, ezen anyagot azon növendékeknek is be kell végezni, a kik a rajzórák látogatására kötelezve vannak. A különbség csak az, hogy azon növendékek a kik a rajztanulásra kötelezve nincsenek, ezen időt az általános ismeretek ismételtesére fordíthatják.

— Nem tudom.

— Nem jár hozzá doktor?

— Nem látta én itt kaputos embert uram! két esztendő óta.

— Hát az ágyában levő szalmán nincs lepedő?

— He-he-he! Mert hatunknak van egy ágy-lepedőnk!! Azt az egyet is én alólam huzták ki, mikor ezelőtt két héttel behozták azt a gyermekágyas asszonyt ni, — te alád adták ugy-e Csali Sári?

Oda nézek, hát valóban ott fekszik egy gyermekágyas asszony a férfiakkal egy szobában.

Milyen idős már a kisgyereke Sári?

— Éppen ma kéthetes — kérem alásan! Itt van ni, tessék megnézni! És felvéve megmutatta a rongy-czafatokba jól, rosszul becsavart sovány gyereket.

— Főrösztie a gyermeket?

— Nincs kinek főrösztieni kérem alásan, mert hát tetszik látni én kezemre béna vagyok!

Megirtózva a szenny és nyomoruság ekkora slendriánjától, hirtelen távoztam e helyről s a következő sürgönyt adtam fel Striss bácsinál:

»Zóla Emilnek

Páris.

Uram! Lebujjai és kloakáival együtt bujjon el, ma felfedeztem a legsötétebb szegényházat!

Abel Lynó.

(Folytatása következik.)

hogy ő Császi Julianna, én pedig — a szegényházban vagyok.

Lelkemben a legmélyebb hálaérzettel eltelve lehunytam szemeimet s kutatni kezdtem emlékezetem lomtárában. Szegényház! Szegényház! hol is hallottam vagy tán olvastam én valamit valami szegényházzal.

Ahá! Megvan, — megtaláltam!

»Alispáni jelentés

Hajduvármegye állapotáról.

Csakugyan, most már jól emlékszem, ott is így olvastam az 1888-iki jelentésben:

„XII. Szegényügy. Jótékony alapok. Egyletek. Könyvtárak.”

„Oly jótékonyági intézetünk, (apóldánk) melyekben szegények és elerőtlenedett lakosok teljes ellátást nyerének, csak egy van; és pedig H.-Szoboszlón, egy 32 személy befogadására kellőleg berendezett „szegény-menház.”

Azután ismét az 1889-ik évi jelentésben:

„XII. Szegényügy. Jótékony alapok. Egyletek.” [A könyvtárak most kimaradtak!]

„A jótékonyági intézet, a hol elerőtlenedett szegények ellátást nyerhetnek a vármegye területén csak egy van és pedig Hajdu-Szoboszlón, a hol egy 32 egyén befogadására berendezett st.” [A „kellőleg” szó valószínűleg csak tévedésből maradt ki!]

És az 1890-ik évben:

„XII. Szegényügy. Jótékony alapok és intézetek.” [Az „Egyletek” és „Könyvtárak” végleg kimaradtak!]

„Oly jótékonyági intézet . . . elerőtlenedett szegények . . . csak egy van . . . H.-Szoboszlón . . . hol 32 egyén” stb. stb.

Most már tisztában voltam helyzetemmel!

Tehát benne vagyok abban, mi csak egy van, benne vagyok az alispáni jelentés-

ben, — akarom mondani a »szegény menházban» s így könnyű szerrel constatáltam azt is, hogy én most sehol másutt nem lehetek, mind Hajduvármegyében s ott is csak Hajdu-Szoboszlón.

Lám, milyen jó az alispáni jelentés olvasgatása.

Miután saját magamat így sikeresen felfedeztem, mielőtt enni kértem volna, kedves kötelességemnek ösmertem szemeimből két tartalékos hála-könyvet a városi képviselőtestület, másikat pedig az alispáni jelentés lelkiismeretes szerkesztőjének kezefejére hullattam.

Eme hála-közlési ceremónia rituális elvégzése után, sem többet, sem kevesebbet mint ennivalót kértem, Julis asszony csodálkozólageresztette rám nagy dióbarna szemeit, majd rövid távollét után visszatérve egy szerény vas-tagságu, de feketeségében csak súlyos voltával versenyezhető emlék-tárgyat nyomott a kezembe. Kenyér volt. Legalább Julis asszony azt mondta, eihittem, de nem ettem meg, oda adtam Debreczeni János ágyszomszédomnak, ki négy év óta egyetlen rosz szürével takarozva üres szalma ágyban itt apóldódk! (Ágybanfekvő beteg.)

— Tán maga nem kapott kenyeret János?

— Kaptam én, de még reggel megettem.

— Akkor estére mit eszik?

— Hát — semmit!

— Mi betegsége van?

Nem előzik tehát meg osztálytársaikát, csak gyakorlottabbak és alaposabbak lesznek azoknál a növendékeknél a kik a rajzórát látogatják. Ez pedig különösen a kereskedőtanoncoknak éppen nem válik kárakra, mert nagy részük későbbben kereskedelmi tanfolyamra megyen s ott, ha gyenge az általános ismeretekben: nagyon nehezen boldogulnak.

De ha kereskedelmi tanfolyamra nem megyen az illető növendék, akkor is szerfelett előnyére válik, ha az általános ismereteket alaposan elsajátította.

Ezt czélozza a miniszteri rendelet is, azért annak intézkedéseiben iparosaink megnyugodhatnak.

HIREK.

— **Tisztelettel fölkérjük vidéki előfizetőinket, hogy előfizetéseiket sziveskedjenek beküldeni.**

— **A községi pótadó.** Több oldalról hallottunk olyan szavakat, hogy a községi pótadó nem úgy van kivette, mint a hogy a képviselőtestület megállapította, hogy t. i. 2 százalékkal több volna kivette. — Hogy tehát az aggodalomnak elejét vegyük, tudomására juttatik a polgárságnak, hogy a pótadó ez évre következő százalék (perczent) szerint vettett ki: 1., községi pótadó 6¹/₁₀ százalék, 2. szegény alap 2 perczent, 3., megyei beteg ápolási alap 1 perczent 4., megyei nyugdíj ⁷/₁₀ perczent és így az összes pótadó 10⁶/₁₀ százalék.

— **A germanizáló Debreczen.** Ez a hír ugyancsak furcsán hangzik, de igaz. Városunk egyik pénzintézetéhez az osztrák-magyar bank debreczeni fiókjától a napokban egy teljesen magyar szövegű váltó érkezett a következő német hátratózással: »Zahlen Sie andie Ordre der Oestereichisch ungarischen Bank Filiale Debreczin.« Debreczin 13. aug. 1891. (Osztrákpecsét helye.) Ha annyi képtelenség nem történe nálunk magyarországban e téren naponként, bizony méltán eshetnének bámulatba a felett, miként tartja meg egyik legmagyarabb városunkban az osztrák-magyar bank fiókja a teljes viszonyosság elvét. Német nyelvű hátrát Debreczenből Hajdu-Szoboszlóra!! Még megérjük, — e »tágabb hazában,« hogy a legmagyarabb Debreczenből — Debreczin lesz!

— **A »Caszinó egyesület«** mához két hétre batyubált szándékszik rendezni. A nemes ifjuság tegnap este tartott ez ügyben értekezletet, az eredményről a jövő számban fognak beszámolni

— **Járda-e vagy sár?** Most az esős idők beálltával, mielőtt az állandó havazások beállának láthatjuk, mily kevés, majdnem semmi gondot nem fordítanak városunk lakosai a nagy erőfeszítéssel és költséggel megépített gyalogjárdáink rendben tartására. Most még kedvezünk azok neveinek, kik sem a sarat sem a havat elsöpörtetni vagy ellapátoltatni házok elöl, pedig némely helyen valóságos csülökig kell dagasztanunk a házak előtti járdában, de ha ezen mulasztások úgy az egyesek mint az illetékes rendőrhatalóság részéről továbbra és folytattnak, nem fogunk késni ezen lap hasábjában a közjó érdekében egyeseket névszerint is megismertetni s személyenkint kijelölni, mint olyanokét kik már figyelmeztetésekre nem, de 5 frt pénzbüntetésre érdemesek.

— **Meghaltak Szoboszlón november 7-től 14-ig.** Kovács Zsófia 74 éves, Nagy Klára 6 hónapos, Domokos Lajos 2 éves, Somogyi Gyula 14 napos

Szabó Julianna 3 hónapos, Varga Eszter 16 éves, Kiss Lajos 7 hetes, Fekete Erzsébet 69 éves.

— **Régi gyilkosság.** Járásbiróságunk büntető osztályához a napokban feljelentés érkezett, neveket a folyamatban levő vizsgálat érdekében kénytelenek vagyuk elhallgatni, — hogy egyik közeli községben még 1882-ik évben egyidegen embert éjjel meggyilkoltak s pénztől kifosztottak. Az eset úgy került ki; hogy egy haldokló asszony — egyik tettes — nem tudott addig meghalni, míg titkát ápolói egyikének ki nem beszélte s lelkét ez által meg nem könnyebíthette. Régi igazság, hogy bűn, büntetlenül nem maradhat.

— **A hajdumegyei tűzoltó szövetség** a mai napon tartja városunkban közgyűlését. A gyűlés tárgyait lapunk múlt számában már ismertettük. A gyűlést a Bika vendéglőben lakoma fogja követni, melyen 1 frt lefizetése mellett bárki részt vehet.

— **A gyalogjárda patkáinak kijavitása** serényen halad. Mint a vállalkozó megbízottjától értesülünk, kedden a munka be lesz fejezve.

— **A város tulajdonát tevő nádat** a mai napon adják el nyilvános árverésen. Az árverés a helyszínén az erdőben fog megtatni.

— **Felhívás.** Figyelmeztetjük az adófizető polgárságot, hogy az utadót f. hó 30-ig igyekezzenek befizetni, mert a kik ezt nem teszik: azok késedelmi kamatot és végrehajtási költséget fognak fizetni.

— **A kabai elveszett gyermek.** Annak idejében megirtuk volt részletesen, hogy f. év szeptember havában miként tévedt el Tóth Gáspár kabai lakos 3 éves Gáspár nevű fia egy nagytábla még töretlen állapotban levő kukoriczában s elmondtuk miként találták meg az elveszés után három hét múlva tengeri töréskor a kis gyermek kalapját, szoknyácskáját és csontjait, melyekről a kutyák vagy rókák a húst egészen leették. Tóth Gáspár az elveszett gyermek apja, mint értesülünk, gyermeke elvesztésekor mindjárt felment a kabai előjárósághoz kérve azt, hogy rendeljen ki minél több embert, a nagy csaknem ezerholdnyi területű kukoricza föld feljására s a gyermek keresésére, de az előjáróság ezen kérelmét nem teljesítette s meglegedet a gyermek elveszésének közhirre tételével, ép úgy mintha csak egy bornyu vagy tehén elveszéséről lett volna szó. Felémlijük ezen tényt annak igazolására, hogy milyen olesó minálunk egy emberélet s mennyire nem birnak érzékkel ilyen dolgok iránt még közsegeink előjárósága sem.

— **Helyreigazítottuk** mult számunkban a D. Tóth Lajos házának leégésével összefüggésben levő azon hírünket, mintha D. Tóth Lajosra a különféle felesége Pataki Erzsébet kötötte volna rá háza ajtaját s ez gyújtotta volna fel a leégett házat, mert ez a gyanúsított utólag értesülünk, inkább csak feltevésen alapult. Pataki Erzsébet a csendőrség által elfogott feleség igazolta egy épen házában volt, egy ágyban hált leánnyal Hegedüs Annával azt, hogy ő a tűz kiütésének éjszakáján esteli 7 órától mindaddig nem volt távol házatól, míg csak éjjeli 12 órakor nálla a csendőrség őrirajata meg nem jelent. Így ellene alapos gyanu fent nem forogván, a járásbiróság által szabadon bocsátatott. A vizsgálat azonban ez ügyben folyamatban van s ez van hivatva kideríteni, ki hát voltaképen a bűnös?

— **Befejezett tagosítás.** H.-Hadházi írkák, hogy az ottani tagosítás okt. 27-én végbefejezést nyert, az ezen a napon bevezetett hitelesítéssel. Körülbelül 3 éve, hogy Hegedüs Pál nánási mérnök hozzá kezdett a tagosítási munkálatokhoz, de csakhamar megszakadt a vállalkozó mérnök halála miatt. A sok idő veszteség miatt attól lehetett tartani, hogy a tagosítás ügye is el-

odázódik, de ez nem következett be, mert László Gyula zilahi mérnök vette át a 25 ezer holdat tevő határ tagosítás ügyét s folytatta azt olyan lankadatlan buzgalsmmal, hogy a tagosítás a kijelölt időre befejezést nyert, most már kiki a saját földénél van. Tagosító bíró volt Bay Gábor, hitelesítő szakértő mérnök Berényi Gábor.

— **Vegyes hírek:** Japánban iszonyu szerencsétlenséget okozott a földrengés. 18,000 hajlék dőlt romba és 2000 ember veszítette életét. — Istriában két képviselőt választottak és a tulzó horvátok jelöltjei győztek. E miatt nagy az öröm a Staresevicsek táborában. — A fővárosban nagyban folynak a korteskedések a küszöbön levő községi képviselői választások alkalmából. Minden kerületben pártokra szakadtak a választók s a pártok abban buzgólkodnak, hogy a saját jelöltjeinek biztosítsák a diadalt. A tisztujítás is rövid idő múlva ejtetik meg. A második alpolgármester: Kada Elek, nyugalomba vonul. — A Budapesten állomásozó 13-ik huszárezred parancsnokává Jenő főherceg neveztetett ki. — Szörényi Tivadar dr. egy fővárosi ideg orvos, e napokban nagyobb társaság előtt, mely főként orvosokból és hírlapírókból állott, egy egészséges, fiatal hírlapíró, ki erre a célra maga ajánkozott, hipnotizált s vele aztán hipnotikus álmában egy novellának kezdetét iratta meg. A társaság bámulva nézte, mint veti az alvó ifju gondolatait papírra s aztán elolvassa — ugyancsak csukott szemekkel — azt, a mit megirt. — A közönszínat. Deczember 5-én tartják meg ev. reformátusok és az ágostai hitvallásuak a közös zsinatot. Ez alkalomból nagy ünnepélyre készül a két egyház, melyre az előkészületek már is folyamatba vannak. — A walesi herceg palotájában tűz ütött ki, mely 100,000 frtnyi kárt okozott.

Ingtatlanok forgalma.

1891. november 7-től 14-ig.

H.-Szoboszlón.

Pólya Mihály és neje veszik Biró Róza szántóföldét 280 frtért. Cs. Varga Sámuel és neje veszik Fehér József és neje csatornakerti szőlőjét 20 frtért. Márton Gábor és neje veszik Magyar Lidia szántóföldét 500 frtért. Gönczi Gábor és társai öröklék Gönczi Mihály ingatlanait 450 frt értékben. Vágó Imre öröklék Éles Julianna ingatlanait 100 frt értékben. Cs. Kiss Imre öröklék Cs. Kiss Sándor ingatlanait 390 frt értékben. Oláh Erzsébet és társai öröklék Gulácsi Erzsébet ingatlanait 1100 frt értékben. Rózenfeld Ignác és neje veszik Tökés Pál tilalmasi szántóföldét 400 frtért.

Kabán.

Szilágyi Mihály öröklék B. Szilágyi Márton ingatlanait. Husi János és neje veszik Szentjobi Zsófia házas udvarrészét 100 frtért. Husi József és neje veszik Szentjobi Zsófia házas udvarát 100 frtért. Budai Antal és neje veszik Dede Márton udvarrészét 200 frtért. Daróczi József és neje veszik ifj. Batiz János ujkutbéli szántóföldét 390 frtért. Szabó Lajos és neje veszik Juhász Mihály s társai házas udvarát 295 frtért. Molnár Márton és neje veszik Szilágyi Terézia szántóit 225 frtért. Szász Lidia veszi Kovács András és neje házas udvarát 150 frtért. Pósalaki Lajos és neje veszik Sári Bálint házas udvarát 150 frtért. Fazekas Rozália veszi Ilyés István ingatlanait 80 frtért. Bende Lajos s neje veszik Nagy Erzsébet gorzsásbéli szántóját 110 frtért. Barcsa Balázs veszi K. Kovács Károly gorzsásbéli szántóföldét 150 frtért.

Szováton.

Tiszai József veszi Ecsedi Sámuelné és társai ingatlanait 1267 frtért. Lain József és társai öröklék Parti Julianna ingatlanait 284 frt értékben.

KÖZGAZDASÁG.

A juhok legeltetése.

Hogy bizonyos számú juhnyáj számára mekkora legelő kell, azt csak az mondhatja meg a ki a legelési időszakot és a legelő minőségét ismeri és tisztában van azzal, hogy a földbirtokot mimódon akarjuk a juhokkal értékesíteni.

Ez utóbbi pontot illetőleg elég, ha a juhok különfeleségére utalunk, ha figyelmeztetünk arra, hogy vannak közönséges juhok, továbbá nemesebb gyapju juhok, vagy Hampshire juhok és husjuhok. A mi az időt illeti, a meddig a juhok a legelőre járhatnak, az vidékenként különböző lehet, a mi pedig a legelő minőségét illeti általában azt szokták tartani, hogy egy negyed hektáru jó állapotban lévő legelőn négy ju marad jó husban, de ekkor a silányabb legelőn csak három vagy kevesebb.

Minthogy tehát egészen biztisan sohasem lehet előre megmondani, hogy valamely terület bizonyos számú juhoknak meddig nyújt elegendő legelőt, azért legcélszerűbb, ha a legelőtől egy darabot kihalasztunk s azt mint egy tartalékunk fentartjuk, hogy ne csak az esetleges hiányt pótolhassuk, hanem a táplálkozásban való folytonosság megszakítását is megakadályozzuk, mert az ellenkező eset nemcsak az állatok husosodását, hanem a tejelőképeséget is károsan befolyásolja. Valamennyi haszonállat köz a juhok képesek a legjobban a rövid és nem buja füvet felhasználni és értékesíteni, de azért helyes ápolást és gondozást kívánnak.

Mint a mezőgazdaság többi ágaiban, így ebben is a rend az első feltétele annak, hogy az állatok jól fejlődjenek és tulajdonosuknak megfelelő hasznot hajtsanak. Minél rosztább állapotban tartjuk a legelőt, annál kevesebb hasznot fognak a rájáró juhok hajtani; a roszt állapotban tartás alatt pedig a többi közt a tövig való legeltetést is értjük, minek következtében az úgy lelegelt növények a nap sugara közvetlen behatása miatt, vagy épen nem vagy csak nagyon silányan hajtanak ki újra. Szabályul kellene követni azt is, hogy csak akkor hajtjuk a juhokat a legelőre, a midőn a fü már meglehetősen megerősödött és elbokrosodott rajta, mert ha ezt be nem várjuk, a legelő csakhamar elromlik, hogy helyreállításához ugyancsak sok idő kell.

Különböben azért sem célszerű a juhokat

nagyon korán legelőre bocsátani, mert a nagyon vizes fű táplálkozásukat és egészségüket megzavarja. A nagyon fiatal fű, mely alatt azonban korántsem szabad a rövid füvet érteni, sokkal kevésbé tápláló, mint az, mely már jobban felnőtt; de meg azért sem kell a legeltetés megkezdésével sietni, mert esetleg olyan kedvezőtlen idő következhet még be, hogy a juhokat otthon kell tartani, már pedig ezek, ha egyszer a friss füvet megízlelték, nem igen nyulnak a száraz takarmányhoz, a minek szintén káros következményei lehetnek.

Nagy hiba az is, ha több juhot hajtunk a legelőre, mint a meyninek az képes elég füvet adni, az ilyen legelőn részint foltok támadnak, a füvek nagyon megrikulnak s a kellenél nagyobb mértékű trágyázás következtében itt-ott buján felnő a fű, de nincs benne köszönet, mert tápértéke vajmi kevés van. A legelőnek használt földeket tehát tulajdonságaik szerint megfelelő időben kimélni kell, úgy, hogy egy-egy szakaszra csak 3—8 nap mulva kerül a sor, mely idő alatt a lelegelt fű újra kihajthat.

Az ily váltórendszer nem csak a legelőnek, hanem a juhoknak is hasznos. Nagyon tanácsos továbbá az is, hogy a legelőnek mélyebb fekvésű, nedvesebb részein inkább száraz időben bocsássuk a juhokat, a könnyebb, szivósabb részekre pedig nedves időben. A legelőnek tulajdonságos kiméltése azonban szintén nem czélzerű, mert a juhok a rövid, gyenge és azért tápláló füvet legjobban szeretik, ezektől jobban fejlődnek, mint a hosszú és száraz fűtől, melyet nem emésztenek meg olyan jól, mint a másikat. Különbösen a perjére és felső virágu herére vonatkozik ez, melyek közül az előbbi csak addig jó, míg kalászt nem bocsát, utóbbi pedig addig, míg bimbója ki nem fejlődik, ezután úgy az egyik mint a másik keveset ér. A hasas juhoknak és kosoknak a legközelebb levő legelőket kellene fentartani, mert ezek rendszeren a legjobbak; a bányókát szintén jó legelőre kell hajtani, ellenben a meddő juhok a távolabb fekvő silány legelővel is beérhetik. A legtávolabb fekvő legelőkre az üröket kellene hajtani, a legújabb legelőkre pedig a levágásra szánt juhokat. A hizó juhokat különben szintén a közelebb fekvő legelőkre kellene hajtani. A különböző juhoknak különböző igényeik vannak a legelő iránt. A kosoknak és anyajuhoknak erőteljes tápláló (nitrogendus)

és egészséges legelő kell még pedig olyan, a mely a gyapjunövést előmozdítja, ellenben a husképződést kevésbé. A bányókának nagyon jó, könnyen emészthető, sok takarmány kell, a meddő juhoknak olyan takarmány kell, a mely a gyapjunövést előmozdítja. A hizó és husjuhoknak, a mennyiben azokat továbbtenyésztésre használni nem akarjuk, sok takarmány kell, de a takarmány egészséges voltára kevesebb súlyt fektethetünk, mert a hizalás ugy sem tart sokáig.

A legelés kiegészítő része a megfelelő ápolás. A juhokat sohasem volna szabad a legelőre gyorsan hajtani s a legelőn is időt kell nekik engedni, hogy lassan, kényelmesen legelhessenek; a poros utak, különösen a gyapjas juhokkal kerülendő, mert nagyon sok port vernek fel. A nagyon buja legelőn gyorsabban haladhatunk át a juhokkal.

A nagyon sűrű tömegekben legelő juhok egymást háborgatják s a legelésben zavarják, azért ugy kell intézni a dolgot, hogy egymástól megfelelő távolságban legeljenek, és pedig olyan irányban, hogy a szél a port ne hordja rájuk.

Minthogy a juhoknak mi sem kellemetlenebb, mint a nagy hőség, azért legcélszerűbb, ha délelőtt csak 10 óráig, délután pedig 4 órától kezdve legeltetjük őket. A nedvesség szintén árt nekik, még pedig nem annyira az eső, mint a legelő nedvessége, melytől különféle betegségeket szoktak kapni. B—s.

Nyilttér.)*

Tudatom, hogy Éliás Róza, ki jelenleg a Szentgyörgy korcsma bérlője, tölem törvényesen el levén választva, nevemet többé nem viseli s azt használni jogosítva nincs.

H-Szoboszló, 1891. nov. 14.

Kálmán Károly.

*E rovat alatt közlöttékért nem felelős a szerkesztő.

Felelős szerkesztő: SZÜCS BALINT.

Kiadó-tulajdonos: PLÓN GYULA.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém tisztelettel értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy lakásomat Debreczenből H-Szoboszlóra helyeztem át és itt egy állandó

férfi szabó műhelyt nyitottam.

Elvállalok magyar és német férfi, s gyermek öltönyök készítését megrendelés után, a legújabb divat szerint.

Műhelyemben gazdag minta-gyűjteményt tartok válogatott kelmékből.

Javitást, ruhatisztítást szintén elfogadok.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását tisztelettel kérem:

SALLAI PÉTER

férfi-szabó.

Lakásom: Városház-utca özv. Túry Jakabné házána, a „Hajdumegyei Takarékpénztár“ átellenében.